

CAPITOLUL 5

CEREREA SI OFERTA : UN PROCES DE COORDONARE

SCHIMBUL = UN PROCES DE COOPERARE

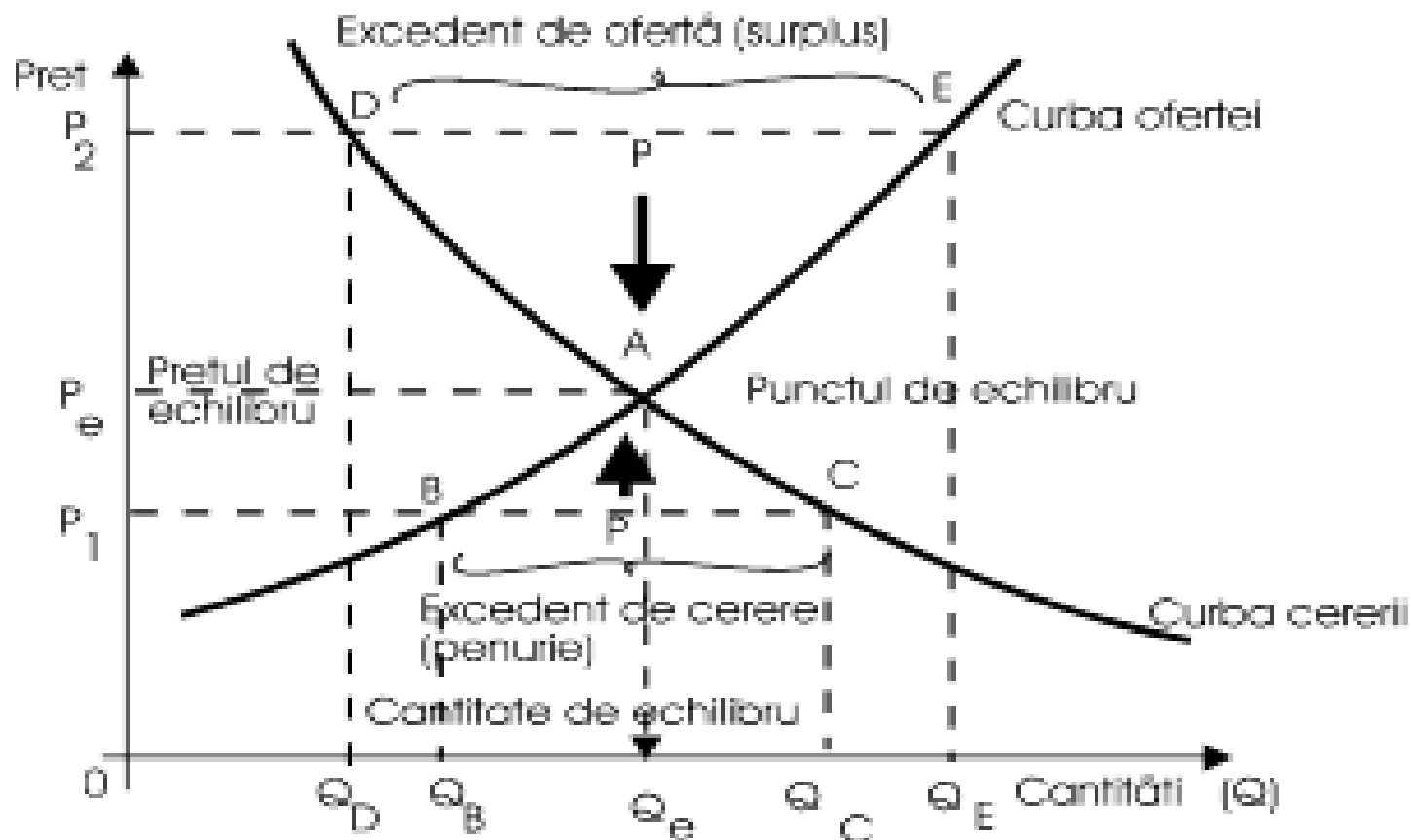
- **AVANTAJUL SPECIALIZARII: citatul din A.Smith**
- **DIVIZIUNEA MUNCII = PROBLEMA CENTRALA (cap. 1)**
- **CUM APARE DIVIZIUNEA MUNCII – “Legea av. comparativ” (cap. 2)**
- **CE-I DETERMINA PE INDIVIZI SA COOPEREZE IN PROCESUL SCHIMBULUI ?**
  - **Imensa ignoranta: cine poate face singur un creion ?**
- **COOPERAREA = ADEVARATA MINUNE A PIETEI**
- **COOPERAREA – FARA A URMA RECOMANDARILE UNUI PLAN ECONOMIC NATIONAL CUPRINZATOR**
- **ROLUL LIMITAT, DAR FOARTE IMPORTANT AL GUVERNULUI: Monitorizarea si punerea in aplicare a regulilor generale ale jocului: *drepturile de proprietate privata si contractele***
- **PRETURILE = SEMNALELE - CHEIE PENTRU COORDONAREA DIFERITELOR PLANURI DE PRODUCTIE SI CONSUM**

PIATA – PROCES DE COORDONARE A PLANURILOR

- **PIATA NU ESTE UN SPATIU SAU UN FORUM**
- **METAFORE INSELATOARE FOLOSITE LA ADRESA PIETEI**
- **SISTEMELE DE PIATA SUNT COMPUSE EXCLUSIV DIN SOLICITANTI SI OFERTANTI, CARE SUNT FIINTE UMANE**
- **PIATA ESTE UN PROCES DE COORDONARE A PLANURILOR INTRE VANZATORI SI CUMPARATORI**
- **ANALIZA PROCESULUI DE BAZA, DE CERERE SI OFERTA, PE BAZA UNUI EXEMPLU, IN TREI SITUATII:**
  - **cazul coordonarii complete a planurilor cumparatorilor si vanz.**
  - **cazul excedentului: reactii**
  - **cazul deficitului: reactii**

CERERE ȘI OFERTA: MECANISMUL DE FORMARE A PREȚURILOR

Fig. 6.1. Fixarea prețului momentan și realizarea echilibrului pieței

1. Cazul coordonării complete a planurilor cumparatorilor și vânzătorilor

- ❑ **Punctul de închidere a pieței (A)** corespunde punctului de intersecție a curbelor cererii și ofertei;
- ❑ În acest punct cele două agregate ale pieței sunt egale **$C=Of$** ;
- ❑ Punctului de echilibru/inchidere a pieței îi corespund un **preț de echilibru (P_e)** și o **cantitate de echilibru (Q_e)**;
- ❑ Corespunde coordonării complete a planurilor participanților pe piață;
- ❑ Drepturile de proprietate bine definite și urmărirea propriilor interese definesc procesul de coordonare și tendința piețelor spre punctul de închidere.

EXCEDENTUL DE CERERE/DEFICIT DE OFERTĂ

- Stabilirea unui preț inferior celui de echilibru (P_1) este avantajos pentru consumatori;
- Punctul **C** reflectă noua situație din perspectiva consumatorilor. Atrasi de acest nivel redus al prețului ei cresc cantitatea cerută pentru bunul respectiv. $Q_C > Q_e$;
- Ofertanții reacționează la acest preț (dezavantajos pentru ei) și reduc cantitatea oferită la nivelul $Q_D < Q_e$; Grfic situația este reprezentată de punctul **B** de coordonate Q_B și P_1 ;
- Apare un excedent de cerere sau un deficit de ofertă;
- Producătorii decid cantitatea tranzacționată pe piață;
- Consumatorii sunt frustrați; Piața este caracterizată prin **penurie**;
- Concurența este între consumatori.

EXCEDENTUL DE OFERTĂ/DEFICIT DE CERERE

- Stabilirea unui preț superior celui de echilibru (P_2) este avantajos pentru producători;
- Punctul **E** reflectă noua situație din perspectiva producătorilor. Tentați de oportunitățile oferite de majorarea prețului ei cresc cantitatea oferită pentru bunul respectiv.
 $Q_E > Q_e$;
- Consumatorii nu acceptă în totalitate acest preț (dezavantajos pentru ei) și reduc cantitatea cerută la nivelul $Q_F < Q_e$; Grafic situația este reprezentată de punctul **F** de coordonate Q_F și P_2 ;
- Apare un excedent de ofertă sau un deficit de cerere;
- Consumatorii decid cantitatea tranzacționată pe piață;
- Producătorii sunt frustrați; Piața este caracterizată prin **abundență**;
- Concurența este între vânzători.

CONCURENTA, COOPERAREA SI INCHIDEREA PIETEI

- **CINE CONCUREAZA ?**
- **CONCURENTA IN CAZUL UNUI DEFICIT – CAI SI MIJLOACE**
- **CONCURENTA IN CAZUL UNUI EXCEDENT**
- **EFECTELE CONCURENTEI ASUPRA NIVELULUI PRETULUI IN CELE DOUA CAZURI**
- **PRETUL DE INCHIDERE A PIETEI (numit de unii pret de echilibru) = acel nivel la care “fortele” cererii si ofertei s-au manifestat complet, iar pretul nu mai tinde sa se modifice**
- **PIATA INCHISA**
- **OBIECTIVUL MODULUI DE GANDIRE ECONOMIC DE A EXPLICA FENOMENUL INCHIDERII PIETEI:**
  - **reguli eficiente ale jocului, care sa permita populatiei sa cumpere, sa vanda si sa-si tranzactioneze proprietatile – sa-si coordoneze planurile - cum cred de cuviinta**
  - **inchiderea pietei este o consecinta involuntara a alegerilor participantilor, a procesului de licitare competitiva, de schimb cooperativ, pentru indeplinirea propriilor proiecte, planuri si scopuri, in conditiile unor informatii si cunostinte limitate in mod inevitabil**

CONDITIILE SCHIMBATOARE ALE PIETEI

- **CURBELE CERERII SI OFERTEI SE MODIFICA: EFECTE**
- **CAZUL REDUCERII COSTURILOR MARGINALE DE OPORTUNITATE IN PRODUCTIA DE CHITARE → CRESTE OFERTA**
  - explicare pe baza reprezentarii grafice

-
- **CAZUL CRESTERII PRETULUI CHITARELOR ELECTRICE (care au drept substitute chitarele acustice) → CRESTE CEREREA DE CHITARE ACUSTICE**
    - explicare pe baza reprezentarii grafice

LECTIILE PE CARE NI LE OFERA PRETURILE DE PE PIATA LIBERA

- **IMPORTANTA CUNOASTERII FUNCTIONARII PIETEI SI MODULUI DE FORMARE A PRETURILOR: NU PRIN MODIFICAREA NIVELULUI PRETULUI SE POATE ATENUA INSUFICIENTA PRODUSELOR**
- **INSUFICIENTA ESTE O RELATIE INTRE DEZIRABILITATE SI DISPO- NIBILITATE SAU INTRE CERERE SI OFERTA**
- **DEZIRABILITATEA NU ESTE O COMPONENTA A RARITATII** (un produs este rar atunci cand este disponibil intr-o cantitate mica)
- **RATIONALIZAREA PRODUSELOR INSUFICIENTE PRIN CRITERII PREZENTATE IN CAP.3 (cel mai frecvent intr-o societate cu economie de piata= disponibilitatea de a plati, dar pot fi altele**
- **INSUFICIENTA → RATIONALIZAREA → CONCURENTA**
- **CRITERIILE DE RATIONALIZARE → DIFERENTE IN MIJLOACE DE CONCURENTA**

PLANIFICAREA CENTRALA SI PROBLEMA CUNOSTINTELOR

- **OBIECTIVUL ECONOMIC AL UNEI SOCIETATI = asigurarea **coordonarii** intre indivizi, folosind ceea ce este disponibil pentru a obtine ceea ce se doreste**
- **UN SISTEM ECONOMIC ALTERNATIV, CU O PLANIFICARE CENTRALA SOCIALISTA, IN CARE TOATE MIJLOACELE DE PRODUCTIE (resurse, masini, fabrici etc) SUNT DETINUTE DE INTREAGA SOCIETATE, IAR DECIZIILE PRIVIND UTILIZAREA OPTIMA A ACESTOR PRODUSE INSUFICIENTE SUNT LUATE DE UN COMITET CENTRAL DE PLANIFICARE (pietele s-ar desfiinta, ar disparea si utilizarea banilor)**
- **CE INFORMATII SI SEMNALE AR FOLOSI PLANIFICATORII ?**
- **FARA BANI SI PRETURILE PIETEI PLANIFICATORII NU POT REALIZA CALCULELE ECONOMICE**
- **NU AVEM NEVOIE DE PERSOANE MAI PRICEPUTE SA NE PLANIFICE DRUMUL SPRE CRESTEREA ECONOMICA, CI DE INSTITUTII SI REGULI MAI EFICIENTE.**

PROBLEME DE COORDONARE: COSTURILE DE TRANZACTIONARE

- **FAPTUL CA DORIM UN OBIECT SI SUNTEM DISPUSI SA-I PLATIM PRETUL NU INSEAMNA OBLIGATORIU CA DORINTA SE VA SI MATERIALIZA. DE CE ? (un exemplu)**

Raspuns: costurile de tranzactionare (costurile intermediarii contractelor sau acordurilor de tranzactionare intre solicitanti si ofertanti) sunt prea mari.

- **CONCEPT FOARTE IMPORTANT IN SOCIETATILE IN TRANZITIE SPRE SISTEMUL ECONOMIEI DE PIATA**
- **COSTURILE DE TRANZACTIONARE EXPLICA SITUATIILE DE "RISIPA"**
- **COSTURILE DE TRANZACTIONARE SUNT LA FEL DE REALE CA SI COSTURILE DE RECOLTATRE SI TRANSPORT**

DREPTURILE DE PROPRIETATE SI INSTITUTIILE

- **AVANTAJUL ECONOMIEI DE PIATA = SISTEMUL BINE STABILIT AL DREPTURILOR DE PROPRIETATE CLAR DEFINITE SI LIBERTATEA PE CARE O AU OAMENII DE A TRANZACTIONA ACESTE DREPTURI DUPA CUM DORESC**
- **IN ECONOMIA DE PIATA COSTURILE DE TRANZACTIONARE SUNT REDUSE FIINDCA TRANZACTIILE SE DESFASOARA IN CADRUL MAI MULTOR INSTITUTII CARE AU EVOLUAT DE-A LUNGUL TIMPULUI:**
  - **producatori specializati, distribuitori on-line specializati, prestatori specializati pentru orice;**
  - **principiile contabilitatii financiare, regulile de circulatie, normele comerciale in diferite domenii de activitate;**
  - **banci, agentii de raportare pentru credite, burse de valori bine organizate;**
  - **sectiunea de anunturi din ziare, cartile de telefon, listele de brokeri si furnizori ce pot fi obtinute instantaneu;**
  - **normele de drept comun, fortele de politie necesare pentru aplicarea acestor norme si instantele care sa solutioneze litigiile**
- **IN STATELE CU ECONOMIE IN TRANZITIE COSTURILE DE TRANZACTIONARE RIDICATE SUNT UN OBSTACOL URIAS IN REALIZAREA SISTEMULUI DE PIATA, INSTITUTII INDISPENSABILE INCA LIPSIND**

BANII: MIJLOCUL GENERAL DE SCHIMB

- **DE CE APROAPE TOATE SCHIMBURILE IN ECONOMIA DE PIATA SE DESFASOARA PE BANI SI NU PRIN TROC?**

Raspuns: 1. deoarece banii reduc costurile de tranzactionare comparativ cu trocul (unde ar trebui sa se piarda mult timp cu cautarea persoanelor cu care sa se realizeze schimbul; unde din cauza costurilor de tranzactionare ridicate oamenii ar incerca tot mai mult sa produca singuri toate bunurile, ceea ce ar determina o reducere drastica a specializarii, cu consecintele negative aferente;

2. deoarece suma de bani oferita in schimb poate fi marita sau redusa foarte putin sau foarte mult;

3. deoarece eforturile agentilor economici sunt coordonate de semnalele in permanenta schimbare emise de preturile in bani

4. preturile in bani ajuta consumatorii in stabilirea propriilor bugete si in clarificarea optiunilor lor

- **DESIGUR, OAMENII NU ACORDA ATENTIE EXCLUSIV PRETURILOR IN BANI**

CONCLUZII RECAPITULATIVE

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- ETC.....